

لوله تاناب کارت امتیاز باکو در تنش قفقاز جنوبی

TANAP، طولانی‌ترین بخش از کریدور گاز جنوبی ۴۰ میلیارد دلاری است که می‌تواند سالانه ۱۶ میلیارد متر مکعب گاز آذربایجان را انتقال دهد. این موضوع باعث میشود تا باکو از این طریق در اعمال نفوذ سیاسی موفقتر بوده و بتواند از آن به عنوان کارت بازی استفاده کند.

آران نیوز- ژئوپلیتیک انرژی در جهان امروز اساساً حول محور نفت و گاز می‌چرخد. ژئوپلیتیک انرژی جهانی اساساً توسط «بیضی استراتژیک انرژی» شکل خواهد گرفت که از منطقه خلیج فارس تا دریای خزر، از طریق سیبری و منطقه قطب شمال تا خاور دور روسیه، آلاسکا و کانادا امتداد دارد. در این میان آذربایجان به کانون ادغام انرژی منطقه ای و تامین انرژی بین قاره ای به ویژه پس از جنگ اوکراین تبدیل شده است. بطوریکه اتحادیه اروپا و جمهوری آذربایجان به دنبال افزایش دوبرابری صادرات گاز باکو به این اتحادیه هستند تا حجم سالانه آن را به ۲۰ میلیارد مترمکعب برسانند.

یکی از مهمترین خطوط لوله در این راستا، خط لوله تاناب است که الهام علی اف، رئیس جمهور آذربایجان و رجب طیب اردوغان، خط لوله ترانس آناتولی (TANAP)، طولانی ترین عنصر کریدور گاز جنوبی که گاز طبیعی آذربایجان را به ترکیه و اروپا تامین می کند، افتتاح کردند. مراسم افتتاحیه در ایسپسالی ترکیه برگزار شد و الهام علی اف، مراسم تحلیف را یک روز تاریخی برای دو کشور خواند. علاوه بر این، وی بر این باور بود که TANAP نه تنها برای آذربایجان و ترکیه، بلکه برای کشورهای همسایه نیز سود و پیشرفت خواهد داشت. مختصات تاناب

با تکمیل ساخت خط لوله گاز ترانس آذربایجان که به TANAP در مرز ترکیه و یونان متصل می شود، برای اولین بار در تاریخ، گاز طبیعی آذربایجان از حوزه دریای خزر مستقیماً به بازارهای اروپایی منتقل می شود. این نشان دهنده تکمیل زیرساخت های انتقال به یونان و همچنین کل خط لوله TANAP بود. بخش اول TANAP که به یک نقطه تخلیه ترکیه در اسکی شهیر ختم می شود، علاوه بر تامین نیازهای انرژی ترکیه و سایر کشورهای منطقه، هدف آن کمک به امنیت تامین انرژی اروپا نیز بود.

رئیس جمهور ترکیه در گفتگو با شرکت کنندگان در مراسم تحلیف گفت: رویای تامین ۱۶ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی آذربایجان به ترکیه و اروپا محقق شده است. وی خاطرنشان کرد که این پروژه به امنیت انرژی اروپا کمک می کند. کشورهای غیر اتحادیه اروپا مانند مقدونیه شمالی، آلبانی، صربستان و بوسنی هرزگوین نیز از این خط لوله بهره خواهند برد. علاوه بر این، رئیس جمهور ترکیه آن را پروژه «صلح منطقه ای» نامید.

فاتح دومنم وزیر انرژی ترکیه بر اهمیت منابع انرژی دریای خزر (CER) تاکید کرد که زندگی مردم آناتولی و اروپا را تغییر خواهد داد و نخست وزیر گرجستان اطمینان داد که TANAP فرصت های بیشتری را برای مردم به ارمغان خواهد آورد و نقش منطقه را به عنوان کریدور انرژی شرق-غرب تقویت خواهد کرد.

TANAP، طولانی ترین بخش از کریدور گاز جنوبی ۴۰ میلیارد دلاری است و مجموعه ای از خطوط لوله که گاز میدان شاه دنیز ۲ آذربایجان را به اروپا منتقل می کند. این خط لوله شش و نیم میلیارد دلاری از شرق به غرب ترکیه عبور می کند و می تواند سالانه ۱۶ میلیارد متر مکعب گاز آذربایجان را انتقال دهد. ۱۰ میلیارد مترمکعب برای اروپا و ۶ میلیارد مترمکعب برای بازار ترکیه در نظر گرفته شده است. البته این ظرفیت را می توان با سرمایه گذاری بیشتر به ۳۱ میلیارد متر مکعب افزایش داد.

در واقع خط لوله ترانس آناتولی، عنصر اصلی کریدور گاز جنوبی و یک ابتکار بلندپروازانه اتحادیه اروپا از سال ۲۰۰۸ با هدف کاهش وابستگی انرژی به روسیه است. علاوه بر سوکار، شرکت انرژی دولتی ترکیه (BOTAS) و غول نفت و گاز بریتانیا (BP) به ترتیب ۳۸ و ۱۲ درصد در این پروژه سهام دارند. سهامداران TANAP، شرکت انرژی دولتی آذربایجان سوکار (۵۱ درصد)، اپراتور خط لوله ترکیه (BOTAS) (۳۰ درصد)، بی پی (۱۲ درصد) و سوکار ترکیه (۷ درصد) هستند.

هدف تاناب

خط لوله گاز طبیعی ترانس آناتولی (TANAP) یک پروژه بزرگ با هدف صلح و رفاه نه تنها آذربایجان و ترکیه، بلکه کشورهای کل منطقه است. مراسم افتتاحیه فاز ۱ TANAP در ۳۰ نوامبر ۲۰۱۹ برگزار شد. مراسم افتتاحیه فاز ۰ TANAP در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸ در استان اسکی شهیر ترکیه برگزار شد و تحویل گاز تجاری به ترکیه از اواخر ژوئن ۲۰۱۸ آغاز شد. حجم انتقال گاز به ترکیه از طریق TANAP از زمان آغاز عرضه گاز تجاری در ۳۰ ژوئن ۲۰۱۸ تا اواخر اکتبر ۲۰۱۹ به ۳.۰۸ میلیارد متر مکعب رسید. البته ظرفیت اولیه TANAP که بخش اصلی کریدور گاز جنوب بوده، ۱۶ میلیارد متر مکعب گاز است. حدود شش میلیارد متر مکعب از این گاز به ترکیه و حجم باقیمانده به اروپا خواهد رسید. پس از اتمام ساخت خط لوله ترانس آذربایجان (TAP)، گاز در اوایل سال ۲۰۲۰ به اروپا عرضه می شود.

خط لوله گاز طبیعی ترانس آناتولی (TANAP)، آذربایجان را به دومین تامین کننده گاز ترکیه تبدیل خواهد کرد. تاناب که مهمترین حلقه کریدور گاز جنوبی است، نه تنها امنیت تامین انرژی ترکیه و اروپا را تقویت می کند، بلکه به توسعه و ثبات منطقه نیز کمک می کند. به لطف تاناب، اتحادیه اروپا به مزیت بزرگی دست خواهد یافت. TANAP همچنین زیرساخت هایی را برای اتحادیه اروپا و تامین کنندگان بالقوه برای انتقال حجم اضافی گاز طبیعی که اروپا ممکن است در آینده به آن نیاز داشته باشد، ارائه می کند.

در بحبوحه مناقشه اوکراین، اتحادیه اروپا امیدوار است که گاز طبیعی آذربایجان، TANAP تا حد زیادی به امنیت عرضه انرژی و تنوع آن کمک کند. TANAP با ۱۸۵۰ کیلومتر طول و ۵۶ اینچ قطر، طولانی ترین و بزرگ ترین خط لوله بین المللی گاز طبیعی ترکیه، خاورمیانه و اروپا است. TANAP به توسعه بیشتر همکاری های اقتصادی و سیاسی فعلی بین آذربایجان و اتحادیه اروپا کمک خواهد کرده و آذربایجان را به دومین تامین کننده گاز ترکیه و تامین کننده گاز جدید اتحادیه اروپا تبدیل خواهد کرد.

راه اندازی خط لوله گاز طبیعی ترانس آناتولی (TANAP) که بخشی از پروژه کریدور گاز جنوبی (SGC) است، امکان پیشبرد منافع حیاتی آذربایجان را فراهم می کند. مفهوم SGC به طور رسمی توسط کمیسیون اروپا در دومین بررسی انرژی استراتژیک خود در ۱۳ نوامبر ۲۰۰۸ به عنوان یکی از اولویت های امنیت انرژی اتحادیه اروپا اعلام شد. ۱۱ سال بعد، با تکمیل TANAP و TAP، در نهایت شاهد ثمرات عینی مفهوم SGC بودیم.

راه اندازی صادرات گاز به ترکیه از طریق TANAP و به اتحادیه اروپا از طریق TAP همچنین امکان پیشبرد منافع حیاتی آذربایجان از جمله تامین درآمد، نفوذ به بازارهای گاز ترکیه و اروپا و ایجاد تنوع در مسیرهای صادراتی را فراهم می کند.

نتیجه

با توجه به نیاز روزافزون اتحادیه اروپا به منابع جایگزین انرژی روسیه، آذربایجان تلاش می کند بخشی از این نیاز را از طریق خط لوله تاناب تامین کند. این موضوع علاوه بر اینکه مزایای اقتصادی بسیاری برای باکو به همراه دارد، باعث میشود تا از این طریق در اعمال نفوذ سیاسی موفقتر باشد و بتواند از آن به عنوان کارت بازی استفاده کند. برای نمونه در موضوع تنش قره باغ کوهستانی و حتی کریدور جعلی زنگرور شاهد نوعی انفعال اتحادیه اروپا در مقابل باکو هستیم که بیشتر متأثر از پیوندهای اقتصادی در حوزه انرژی و ترانزیت است، مواردی که ایروان فاقد آن است.

